

# UN Bulletin

časopis OSN v České republice

6-7/2005



*Organizace spojených národů se v roce 1945 zrodila díky vizi tehdejších představitelů států, že svět si již nemůže dovolit pokračovat tak jako v první polovině století.*

*Shashi Tharoor,  
zástupce generálního tajemníka OSN*



Foto: OSN/DPI

Československá delegace na konferenci v San Francisku 1945.  
Ministr zahraničí Jan Masaryk připojuje podpis pod Chartu OSN.

## Před šedesáti lety byla podepsána Charta OSN

Základní dokument Organizace spojených národů, Chartu OSN, podepsalo před šedesáti lety - 26. června 1945 - v San Francisku 50 států, mezi nimi i Československo. OSN oficiálně vznikla 24. října 1945, kdy Chartu ratifikovala většina signatářských zemí, včetně všech pěti stálých členů Rady bezpečnosti. Generální tajemník Kofi Annan v souvislosti s výročím upozornil, že reforma světové organizace dosud nikdy nebyla tak naléhavá a zároveň tak dosažitelná. „V historii organizace nebylo dosud tak zapotřebí naprosto zásadních a výrazných rozhodnutí“. Představitelé 191 členských států, kteří se v září sejdou v New Yorku

na Světovém Summitu, budou mít dobrou příležitost taková rozhodnutí přijmout, zdůraznil Annan. „Věřím, že s podporou lidí z celého světa tak také učiní“.

Na zasedání Valného shromáždění k výročí podpisu Charty OSN Kofi Annan dále řekl:

„Vznešená slova preambule Charty OSN jsou vryta do společné paměti lidstva. Již 60 let se OSN snaží tyto sliby naplnit. Tam, kde jsme mohli, zabránili jsme válkám, kde to nešlo, pomáhali jsme konflikt ukončit a podíleli se na budování míru. Definovali a kodifikovali jsme základní lidská práva. Usilujeme o povznesení důstojnosti člověka, zajiš-

tění rovných práv žen a mužů, vytvoření podmínek k dodržování spravedlnosti a respektu k právu, podporujeme sociální i ekonomický pokrok.

Řada věcí se nám podařila, ale měli jsme i neúspěchy. Tím největším zřejmě bylo naše kolektivní selhání předejít genocidě ve Rwandě. Dnes, na začátku nového století, čelíme novým hrozbám a výzvám, ale stojí před námi i nové příležitosti. Lepší životní úroveň ve větší svobodě máme nyní na dosah. Abychom toho ale opravdu dosáhli, musíme současně posilovat rozvoj, bezpečnost a lidská práva.“

Více k tématu: strana 7 a 8

### Reforma OSN a nevládní organizace

Reforma OSN, Rozvojové cíle tisíciletí a spolupráce OSN s nevládními organizacemi – to byla témata panelové diskuse, která se 7. června konala v Informačním centru OSN. První panelista, předseda Švédského sdružení pro Spojené národy (UNA) Aleksander Gabelics nastínil činnost své organizace a věnoval se především otázkám souvisejícím se zářijovým summitem OSN a zprávou generálního tajemníka „Ve větší svobodě“. Jeho protějšek z české UNA (ČSSN) Zuzana Lehmannová

vá představila vzdělávací projekty své organizace na podporu rozvojových cílů a Petr Lebeda, ředitel Glopolis, se zabýval iniciativou českých nevládních organizací „Česko proti chudobě“. Akce byla iniciována Švédským velvyslancem v Praze u příležitosti plánované výstavy k 100. výročí narození Daga Hammarskjölda, švédského generálního tajemníka OSN v letech 1953-1961 a jako příspěvek k 60. výročí vzniku OSN. Výstava nakonec nemohla být realizována z důvodu logistických problémů při přepravě z Moskvy do Prahy.

### Česko proti chudobě

Kampaň koalice nevládních organizací „Česko proti chudobě“ byla oficiálně spuštěna v Informačním centru OSN 28. června. Občanská společnost v ČR se tak připojila k mezinárodním akcím na podporu Rozvojových cílů tisíciletí v rámci Globální výzvy proti chudobě. Kampaň bude kulminovat 10. září 2005, těsně před newyorským summitem OSN. Více o kampani:

[www.ceskoprotichudobe.cz](http://www.ceskoprotichudobe.cz)

### Tsunami: Půl roku poté

Český UNICEF a IC OSN uspořádali 29. června tiskovou konferenci o činnosti UNICEF a systému OSN v zemích postižených tsunami. Dosavadní práci UNICEF v oblasti představil Philip O'Brien, ředitel evropského regionálního úřadu UNICEF v Ženevě. Ředitelka Českého výboru pro UNICEF Pavla Gomba prezentovala dosavadní výsledky své kanceláře ve financování pomoci v postižené oblasti, Michal Broža z pražského centra OSN se zaměřil na výsledky práce systému OSN jako celku. (Více na straně 5)

### Novinky v knihovně

„One Planet, Many People“ (Jedna planeta, mnoho lidí)  
Vynikající publikace UNEP vydaná u příležitosti letošního Světového dne životního prostředí. Atlas satelitních snímků z mnoha míst všech kontinentů ukazuje prostřednictvím srovnávání satelitních snímků ze starší doby a ze současnosti dramatické a v mnoha případech ničivé ekologické změny na naší planetě. V knihovně IC OSN je k dispozici také elektronická verze publikace na CD-ROM.

„The Millennium Development Goals 2005“ (Rozvojové cíle tisíciletí 2005)  
Situační zpráva generálního tajemníka OSN o naplňování Rozvojových cílů tisíciletí. Tištěnou verzi zprávy zašleme zdarma všem zájemcům (požadavky na [library@osn.cz](mailto:library@osn.cz)), elektronicky lze zprávu prohlížet na internetu na adrese [unstats.un.org/unsd/mi/mi\\_dev\\_report.htm](http://unstats.un.org/unsd/mi/mi_dev_report.htm).

„The State of the World's Children 2005“ (Světová zpráva o dětech 2005)  
Klíčová zpráva UNICEF se v letošním roce zabývá problematikou dětství a tří faktorů, které šťastné dětství ohrožují: chudoba, ozbrojené konflikty a AIDS.

[www.osn.cz/knihovna-osn](http://www.osn.cz/knihovna-osn)

# ČESKO PROTI CHUDOBĚ

## Obsah čísla

### 2 Z činnosti IC OSN

Novinky v knihovně

### 3 Fakta a čísla OSN

Rozvojové cíle: Kde stojíme v roce 2005?

### 5 Události OSN

Tsunami šest měsíců poté

### 7 Názory

Shashi Tharoor: Bude Sětový summit 2005 opakovaním San Franciska 1945?

Kofi Annan: Reforma OSN vyžaduje spolupráci všech



## UNbulletin

Editor

Michal Broža

Vydavatel

Informační centrum OSN v Praze

Objednávky

IC OSN, nám. Kinských 6  
150 00 Praha 5

UNbulletin je časopis OSN  
v České republice.

T: (+420) 257 199 831-2,

F: (+420) 257 316 761

Internet: [unicprg@osn.cz](mailto:unicprg@osn.cz), [www.osn.cz](http://www.osn.cz)

Vychází zpravidla jednou za měsíc, je distribuován bezplatně.

Ev. č. MK ČR E 14551

Tištěno na recyklovaný papír.

# Rozvojové cíle: Kde stojíme v roce 2005?

Organizace spojených národů v červnu zveřejnila situační report generálního tajemníka o naplňování rozvojových cílů tisíciletí, známých pod anglickou zkratkou MDG (*Millennium Development Goals*). Především v Asii došlo ke značnému zlepšení v oblasti chudoby. Nadále ale všude na světě umírají matky a děti v důsledku příčin, jimž mohlo být zabráněno, nebo které mohly být léčeny. Dalším křiklavým problémem zůstává fakt, že celá polovina rozvojového světa má problémy se zajištěním nezávadné pitné vody a alespoň té nejzákladnější kanalizace.

OSN vydala svou zprávu ve chvíli, kdy se problematika chudoby a s ní spojených problémů především rozvojového světa dostala do centra zájmu médií a veřejnosti. Zabývala se jí schůzka G8 ve skotském Gleneagles zájem je nutné využít i na zářijovém summitu OSN v New Yorku.

Generální tajemník ve zprávě zdůrazňuje, že rok 2005 je z hlediska dalšího postupu při řešení rozvojových otázek naprosto klíčový. „Namísto určování cílů musí nyní světoví představitelé přijít s řešením,“ píše ve zprávě Kofi Annan.

Pět let poté, co byly rozvojové cíle artikulovány v Deklaraci tisíciletí a deset let před tím, než mají být naplněny, se v září sejde Valné shromáždění OSN, aby zhodnotilo dosavadní pokrok a směřování. Počet lidí žijících v extrémně chudobě klesl od roku 1990 o 130 milionů, a to navzdory populačnímu růstu, který jen v rozvojových zemích znamenal podle Zprávy o rozvojových cílech tisíciletí přírůstek 800 milionů obyvatel.

Největší podíl na poklesu chudých mají země východní, jihovýchodní a jižní Asie, kde došlo od roku 1990 ke snížení počtu extrémně chudých o více než 230 milionů. Ke zlepšení situace přispěl i region Latinské Ameriky a Karibiku.

Celková situace se však zhoršila v jiných oblastech, především v Subsaharské Africe. Počet extrémně chudých v červnu/červenec 2005

dých zde vzrostl z 227 milionů v roce 1990 na 313 milionů v roce 2001. Celkové odhady nyní hovoří o jedné miliardě lidí, kteří žijí v extrémní chudobě, tedy o celé jedné pětině lidí rozvojového světa. Příjmy těch nejchudších mají navíc klesající tendenci, z průměrných 62 centů USD na den v roce 1990 na 60 centů v roce 2001.

Celkový pokles extrémně chudých z 28 procent populace rozvojového světa v roce 1990 na 21 procent v roce 2001 nás může naplnit optimismem. Za předpokladu, že zachováme trend vývoje po roce 1990, může svět splnit do roku 2015 cíl snížit na polovinu počet extrémně chudých lidí.

## Úmrtí matek a dětí

Podle zprávy OSN je vývoj v oblasti omezování úmrtnosti dětí a matek naprosto neakceptovatelný. Zatímco v letech 1960 – 1990 došlo k zásadnímu pokroku a situace v rozvojových zemích se rapidně zlepšovala, v dalších letech se celý proces zpomalil a nyní je ohroženo naplnění cíle do roku 2015 snížit o dvě třetiny počet dětí, které se nedožijí pátého roku života. Očkováním a řadou nízkonákladových léčebných a preventivních opatření lze přitom zachránit miliony mladých životů každý rok.

Údaje, které máme k dispozici, naznačují, že v řadě rozvojových zemí umírají během porodu méně žen, nicméně solidní statistické údaje v této oblasti patří k těm, které se jen velice těžko získávají. V rozvojových zemích je nyní míra úmrtnosti matek během porodu 450 na 100 000 porodů, ve vyspělých státech je to 14 úmrtí. Pravděpodobnost úmrtí v souvislosti s porodem je u žen v rozvojových zemích 63 krát

vyšší než u žen z vyspělé části světa. Úspěšný a bezpečný porod může značně ovlivnit školový a zkušený porodník, ten však asistuje jen u 57 procent všech porodů.

## 2005:

### Rok velkých rozhodnutí

Na přípravě situační zprávy o rozvojových cílech se podílelo celkem 25 organizací systému OSN. Zpráva obsahuje aktuální data o indikátorech naplňování rozvojových cílů. Pokrok, dosažený od devadesátých let, kdy byly uspořádány první konference OSN o rozvoji, je patrný a je výsledkem politických a ekonomických reforem na národní úrovni a zvýšené mezinárodní spolupráce a pomoci. Řada otázek, které se týkají základních otázek života a smrti, však zůstává nevyřešena. V současné době proto probíhá řada jednání mezi členskými státy OSN, aby bylo možné dosáhnout dohody na zářijovém summitu OSN v New Yorku. Jednání vycházejí z návrhů prezentovaných generálním tajemníkem OSN Kofi Annanem ve zprávě „Ve větší svobodě“ (*In Larger Freedom*), ve které nastínil vzájemnou propojenost problematiky rozvoje, bezpečnosti a lidských práv.

Rozvojové cíle a jejich naplňování zejména v Africe byly jedním z hlavních bodů nedávného jednání skupiny G8 ve skotském Gleneagles. Splnění rozvojových cílů bylo také hlavním mottem nedávného prohlášení 15 zemí EU, že do roku 2015 zvýší svou rozvojem pomoc na 0,7 procenta HND. Zpráva o Rozvojových cílech tisíciletí za rok 2005 byla též hlavním předmětem nedávného jednání Valného shromáždění OSN o financování rozvoje.



# Časový plán Rozvojových cílů tisíciletí (MDG)

## září 2000

Přijetí Deklarace tisíciletí 189 členskými státy OSN na Summitu tisíciletí OSN v New Yorku.

## září 2001

Generální tajemník OSN představil Valnému shromáždění tzv. "cestovní mapu", první statistický rámec OSN pro monitoring naplňování MDG.

## prosinec 2001

Valné shromáždění vyzvalo generálního tajemníka OSN, aby zpracoval výroční zprávu o pokroku systému OSN a členských států v řešení cílů stanovených v Deklaraci tisíciletí.

## březen 2002

Mezinárodní konference o financování rozvoje přijala tzv. "Monterreyský konsensus", který je rámcem pro partnerskou spolupráci při naplňování MDG. USA a EU se zavázaly ke zvýšení své rozvojové pomoci (ODA).

## říjen 2002

Generální tajemník předložil svou první výroční zprávu o rozvojových cílech. Obsahuje statistické údaje o dosaženém pokroku.

## prosinec 2004

Zpráva tzv. panelu na vysoké úrovni pověřenému zpracováním zprávy o současných hrozbách, výzvách a potřebné změně došla k závěru, že odstranění chudoby a splnění všech MDG je základním předpokladem pro vytvoření "bezpečnějšího světa".

## leden 2005

Zpráva "Investing in Development" vydaná v rámci programu "Projekt tisíciletí" stanovila detailní plán dosažení MDG. Mimo jiné obsahuje argumentaci pro nutnost zvýšení rozvojové pomoci vyspělých zemí na 0,7 procenta HND.

## březen 2004

Vychází zpráva generálního tajemníka OSN "Ve větší svobodě" (In Larger Freedom), plán pro "rozvoj, bezpečnost a lidská práva pro všechny" a splnění rozvojových cílů.

## květen 2005

Ministři 15 zemí EU se zavazují, že 15 nebohatších států Unie zvýší do roku 2015 rozvojovou pomoc na 0,7 procenta HND.

## červen 2005

Zasedání Valného shromáždění OSN k tématům financování rozvoje a MDG, zasedání ECOSOC o rozvojových cílech, slyšení nevládních organizací a soukromého sektoru o MDG.

## červenec 2005

Hlavními tématy schůzky skupiny G8 v Gleneagles byly rozvojové cíle se zaměřením na Afriku a problematiku globálního oteplování.

## září 2005

Ve dnech 14. – 16. září se sejde Světový summit OSN v New Yorku, na kterém budou členské státy hodnotit dosud dosažený pokrok v naplňování MDG a zabývat se návrhy generálního tajemníka prezentovanými ve zprávě "Ve větší svobodě".

## 2005

Na konci roku 2005 má být dosaženo cíle odstranění disparity v základním a středním vzdělání mezi chlapci a dívkami.

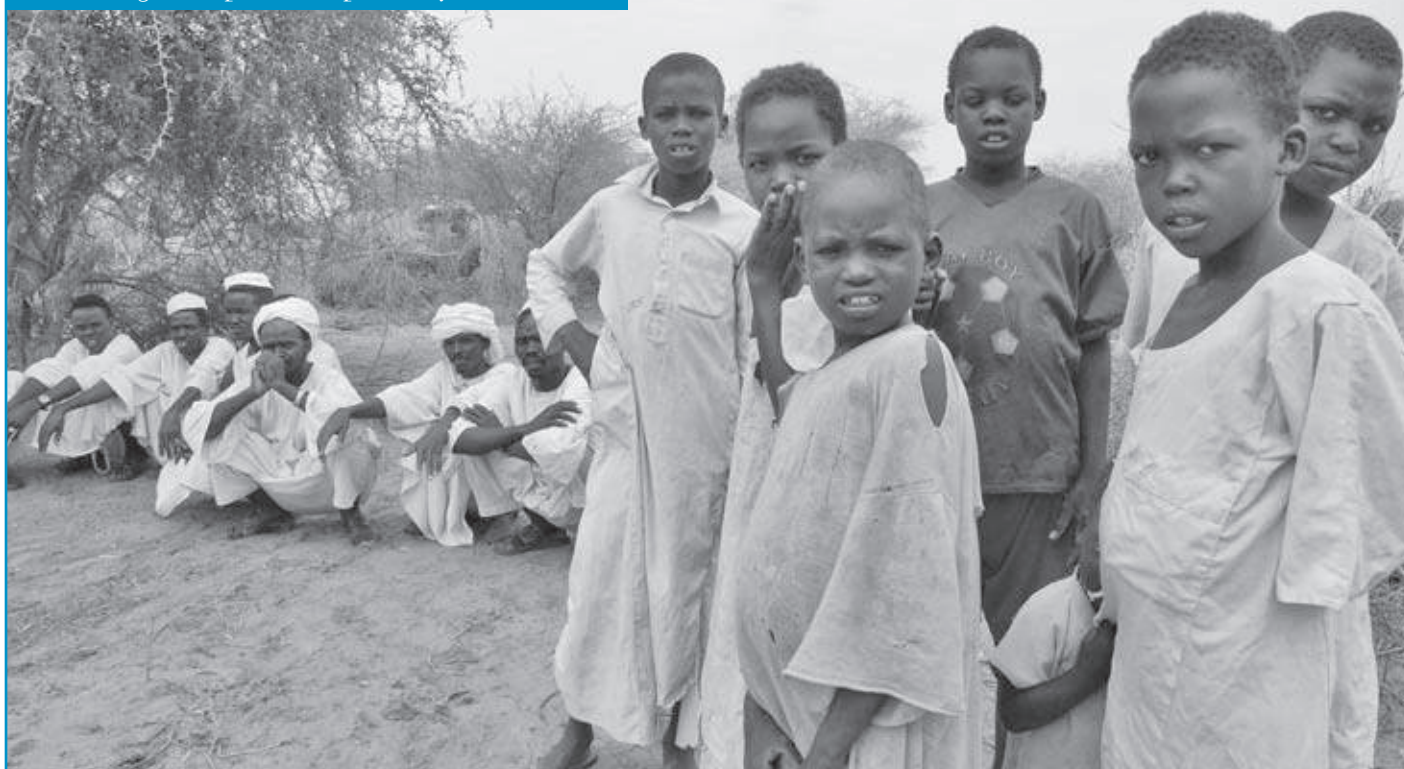
## 2015

Cílový rok splnění všech MDG.

Více informací:  
[www.osn.cz/zpravodajstvi/zaber](http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zaber)

*Lidé v rozvojových zemích potřebují nejen materiální pomoc, ale skutečné globální partnerství pro rozvoj.*

Foto: OSN/DPI



# TSUNAMI ŠEST MĚSÍCŮ POTÉ:

## Obnova bude trvat dva až pět let, vyžádá si téměř 9 miliard USD

**N**a sklonku roku 2004 udeřily v Indickém oceánu obrovské vlny tsunami. Jejich ničivá síla zasáhla život milionů lidí v osmi zemích a zvedla dosud nevídanou globální vlnu solidarity. Organizace systému OSN byly mezi prvními na místě a následně se staly hlavním motorem a koordinátorem pomoci postižené oblasti. Ačkoli bylo již mnoho vykonáno a do regionu nadále proudí masivní mezinárodní pomoc, ty nejtěžší úkoly máme stále před sebou, říká zvláštní zmocněnec OSN pro země postižené tsunami, bývalý americký prezident Bill Clinton. Zatímco na počátku jsme museli závodit s časem o záchranu životů, řešení celého problému je běh na dlouhou trať a náš maraton teprve začíná, zdůraznil Clinton.

Na obnově se podílí řada organizací systému OSN ve spolupráci s Mezinárodním červeným křížem a půl měsícem a velkým počtem velkých

i malých, mezinárodních i místních nevládních organizací, v koordinaci s vládami postižených zemí. Prostředků na pomoc je zatím dostatek, v oblasti působí velké množství subjektů, je tedy nanejvýš důležité vědět co, kdo, proč, kdy a jak bude dělat, zdůrazňuje Bill Clinton. Ohlédněme se nyní za tím, co organizace systému OSN za uplynulých šest měsíců v oblasti vykonaly.

### Systém včasného varování

Přípravy systému jsou v plném proudu. Na systému díky silné zahraniční pomoci pracuje řada organizací OSN, mimo jiné Světová meteorologická organizace, UNESCO a další. Významná zahraniční pomoc přichází z Japonska a USA. Systém, který by zřejmě podle odhadů zachránil desítky tisíc životů z celkového počtu více než 200 000 obětí, by měl být v Indickém oceánu plně funkční v červnu 2006.

### Činnost WFP

Světový potravinový program (WFP) dopravil v průběhu uplynulých šesti měsíců do oblasti 123 000 tun potravin a poskytl přímou pomoc dvěma milionům lidí. Kromě jídla dodává lidem v postižených zemích i léky nebo dokonce dopravní prostředky. WFP nyní přechází od systému nouzové pomoci k pomoci dlouhodobé.

### FAO

Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO) pomáhá s obnovou živobytí farmářů a rybářů. Nedávno varovala před špatnou kvalitou lodí, které rybářům dodávají nebo pomáhají stavět některé nevládní organizace.

### UNDP

Rozvojový program OSN nedávno oznámil investici 2 milionů USD do obnovy hlavního přístavu v indonés-kém Banda Aceh. Ve spolupráci

### UNICEF

Dětský fond OSN UNICEF je jedním z nejvýznamnějších poskytovatelů finanční i materiální pomoci v zemích postižených tsunami. Děti tvoří třetinu, v některých oblastech až polovinu všech obětí. Důsledky katastrofy dopadaly nejhůře právě na ně, mnohé z nich ztratily nejen domov nebo školu, ale i materiální zázemí, jednoho či oba rodiče.

Téměř 95 procent všech získaných prostředků věnoval UNICEF na přímou programovou pomoc. Pracovníci organizace již poskytli očkování téměř 1,2 milionu dětí proti spalničkám a zajistili podávání vitamínu A pro 850 000 dětí. Stovkám tisíc lidí zajistili základní hygienické podmínky a více než milionu lidí denní dodávky nezávadné pitné vody. Školní pomůcky od UNICEF obdrželo tři čtvrtě milionu dětí. V průběhu dvou měsíců od katastrofy se většina dětí mohla vrátit do školy. UNICEF dokázal významně přispět k odvrácení nebezpečí epidemického výskytu nakažlivých chorob.

### FINANCOVÁNÍ POMOCI UNICEF

Po Mezinárodním červeném kříži se UNICEFu podařilo získat v globálním měřítku nejvíce prostředků. Do konce letošního roku 2005 potřebuje UNICEF na financování svých programů neodkladné pomoci 306 milionů USD. Tyto finanční prostředky se již podařilo získat. K tomu má navíc k dispozici dalších 216 milionů dolarů na financování dlouhodobých programů na období tří až pěti let.

Od českých dárců UNICEF získal částku 32 638 842 Kč + 20 000 EUR (stav k 21. 6. 2005), vláda České republiky navíc v prvních dnech po katastrofě vyčlenila příspěvek ve výši 5 milionů Kč na pomoc dětem na Srí Lance, který poukázala UNICEF. Celkem na sbírku UNICEF v ČR na pomoc dětem v zemích zasažených tsunami přispělo na 12 000 osob.





s Mezinárodní organizací práce (ILO) poskytují také malé půjčky na rozjezd drobných živností.

### WHO

Světová zdravotnická organizace (WHO) dosud provedla nebo umožnila očkování více než jednoho milionu dětí, dále distribuuje léky a zdravotnický materiál. Více než 120 expertů WHO pomáhá vládám postižených zemí řešit problémy z oblasti zdravotnictví. Téměř dva miliony lidí obdržely balíčky WHO se základními léky a zdravotními potřebami na tři měsíce.

Na pomoci postiženým oblastem a obětem katastrofy se podílí řada dalších organizací systému OSN, např.

UNHCR, které jako jeden z prvních začal poskytovat okamžitou nouzovou pomoc, UNEP, který se podílí na odstraňování ekologických následků, Světová banka a mnoho dalších.

### Jak dál?

Podle zmocněnce OSN Billa Clintona je nyní důležitá především koordinace mezi humanitárními, rozvojovými agenturami a vládami postižených států. Dalšími klíčovými oblastmi do budoucna jsou:

- obnova obydlí, infrastruktury, škol a dodávek vody
- přemístění lidí dosud přežívajících ve stanech do adekvátnějších a lépe vybavených prostor

- ochrana nejzranitelnějších, tj. dětí a žen
- dokončení systému včasného varování

Lze očekávat, že obnova nejpostiženějších oblastí bude trvat minimálně dva až pět let, někde dokonce 10 let. Celkové náklady se podle odhadů vlád postižených zemí dostanou na 8,9 miliardy USD.

Více informací o činnosti OSN v oblasti: [www.un.org/news](http://www.un.org/news)

Foto: UNEP



Letecký snímek části přístavu v Banda Aceh v Indonésii před tsunami (nahore) a po katastrofě.

# Bude světový summit 2005 opakováním San Franciska 1945?

SHASHI THAROOR



**P**řed šedesáti lety se na konferenci v San Francisku sešli světoví státníci, aby podepsali Chartu OSN. Organizace spojených národů se v roce 1945 zrodila díky vizi tehdejších představitelů států, že svět si již nemůže dovolit pokračovat tak jako v první polovině století.

Svět od té doby díky OSN pokročil, přesto je organizace kritizována. Neshody v Radě bezpečnosti v roce 2003 ohledně Iráku byly zlomovým bodem pro pozici OSN ve světě. Z průzkumu veřejného mínění ve 20 zemích v polovině roku 2003 vyplývá, že situace kolem Iráku OSN značně poškodila.

Generální tajemník Kofi Annan na začátku letošního roku zdůraznil světovým představitelům, že se světová organizace dostala na rozcestí. První z cest – se směrovkou „pokračování ve starých kolejích“ – může vést ke katastrofě pro celé lidstvo. Druhá cesta znamená pře-

hodnotit celou architekturu mezinárodního systému utvářenou od roku 1945, a zlepšit ji tak, aby vznikl efektivní nástroj, schopný globálního působení v 21. století. Neshody v případě Iráku vynesly na světlo řadu základních problémů, sužujících náš svět od konce studené války: otázku preventivního úderu, terorismu, zbraní hromadného ničení, otázku intervence v případě, že se státy dopouštějí bezprávnému postupu vůči vlastnímu obyvatelstvu, i problém strádání, které je výsledkem chudoby, hladomorů, sucha a šíření AIDS v subsaharské Africe, jež ohrožují více životů, než kolik kdy ohrožoval Irák.

V březnu předložil generální tajemník Annan svou zprávou „**Ve větších svobodě**“ (*In Larger Freedom*), obsahující návrhy na obnovu OSN, aby nové globální výzvy dokázala zvládat. Zabývá se všemi klíčovými otázkami rozvoje, bezpečnosti a lidských práv. Generální tajemník však může pouze předkládat doporučení. Stejně jako v San Francisku před šedesáti lety nyní záleží na vládách států, aby přijaly konkrétní rozhodnutí, díky nimž bude možné OSN reformovat.

Již šedesát let všichni těžíme z jednání v San Francisku. Díky OSN vznikl rámec, který umožnil lidský rozvoj během studené války i po ní. Mírové mise OSN zabránily, aby lokální konflikty přerostly ve válku mezi mocnostmi. Díky činnosti OSN bylo ukončeno více než 170 regionálních konfliktů. Od vzniku

světové organizace bylo jednáním ukončeno více občanských válek než za předchozí dvě století dohromady. Více než 300 mezinárodních úmluv pod záštitou OSN snížilo riziko konfliktů mezi suverénními státy. Volební experti OSN pomáhají zavádět či udržovat demokracii na všech kontinentech. Výčet by mohl pokračovat.

Představitelé států se sejdou na vrcholném zasedání v září v New Yorku, aby zmíněné návrhy generálního tajemníka projednali. Budou mít příležitost znovu utvářet historii. Lze jen doufat, že budou mít stejnou míru víze, moudrosti i odvahy, aby se vyrovnali tomu, čeho dosáhli jejich předchůdci v San Francisku v roce 1945.

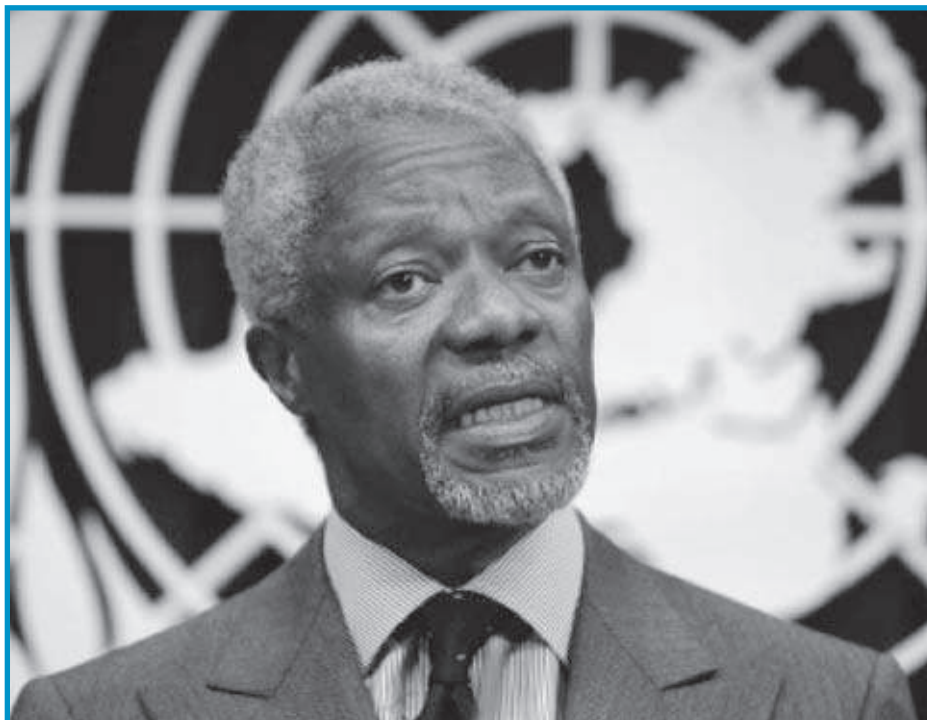
*Shashi Tharoor je zástupcem generálního tajemníka OSN pro komunikaci a informace.*





# Reforma OSN vyžaduje spolupráci všech

## Kofi A. Annan



V červnu jsme si připomněli 60. výročí Charty OSN. Debata o reformě OSN se vede téměř od okamžiku zrození organizace. Ideály a očekávání totiž vždy přesahovaly skutečnou výkonnost OSN.

Ve Spojených státech jsou v současné době diskutovány dva významné dokumenty z amerického Kongresu. Prvním je zpráva skupiny složené z členů republikánské i demokratické strany, vedené bývalým republikánským předsedou Sněmovny reprezentantů Newtem Gingrichem a bývalým demokratickým senátorem Georgem Mitchellem. Druhým je „Zákon o reformě OSN“, který předložil předseda zahraničního výboru Sněmovny reprezentantů Henry Hyde a jenž předpokládá výrazné snížení příspěvků USA pro OSN, pokud organizace rychle nepřistoupí k reformám.

Obsah těchto zpráv se často překrývá, a shoduje se také s některými reformami, které jsem sám navrhl. Není se čemu divit, o změnu OSN usilují mnozí. Rozdíly v jejich přístupu lze vysledovat v zásadě dva: prvním je způsob, jak reformy dosáhnout, druhým je celkový glo-

bální kontext problematiky reformy OSN.

### Jak reformu OSN provést

Henry Hyde a jeho kolegové se domnívají, že reformy lze dosáhnout jen hrozbami drakonického a jednostranného snížení amerických příspěvků do rozpočtu OSN. Tento přístup je podle mého názoru mylný a naprosto kontraproduktivní.

OSN je sdružením suverénních států, které se dohodly, že se budou dělit o financování chodu této organizace. Výše příspěvků pro každý členský stát se znovu projednává každých šest let. Valné shromáždění navíc každoročně schvaluje rezoluci – bez výhrad podporovanou Spojenými státy – která všem členským státům ukládá, že své příspěvky musí platit včas, v plné výši a bezpodmínečně.

Změn a reforem OSN musí být dosaženo prostřednictvím dohody s ostatními členskými státy.

Gingrich-Mitchellova zpráva naopak uvádí, že, „chce-li americká diplomacie dosáhnout úspěchu, musí vybudovat silnou koalici za-

hrnující klíčové členské státy z různých regionů a skupin..., z nichž mnohé spolu s USA usilují o reformu OSN v plně funkční organizaci“. Takovou koalici však nevytvoří stát, který hrozí jednostranným snížením svých příspěvků. Hydeův návrh naštěstí nepodporuje ani americká administrativa ani Gingrich-Mitchellova skupina.

### Globální kontext

Ještě významnější pro reformu je globální kontext. OSN nefunguje ve vakuu nebo sama pro sebe. Je to fórum, jehož prostřednictvím mohou všechny státy světa hledat a nacházet řešení společných problémů a snažit se je realizovat.

Jednou z nejvážnějších globálních hrozeb je šíření terorismu a zbraní hromadného ničení. Ohrožuje obyvatele bohatých i chudých zemí. Abychom mohli tomuto nebezpečí čelit, potřebujeme kromě jiného silnější a reprezentativnější Radu bezpečnosti. Řada lidí v chudých zemích však jako bezprostřední hrozby vnímá především chudobu, nemoci, poškozování životního prostředí, špatné způsoby vládnutí, občanské války a v některých případech vyhánění celých skupin obyvatelstva z domovů (zde nelze nevzpomenout Dárfúr).

Pokroku můžeme dosáhnout, budeme-li všechny tyto hrozby řešit najednou. Hlavním cílem mé zprávy „Ve větší svobodě“ bylo navrhnout opatření nutná k přeměně OSN na výkonnější nástroj k řešení stávajících problémů. Rozhodnutí o tom může padnout již v září 2005 na světovém summitu OSN.

Více o Světovém summitu 2005:  
[http://www.un.org/ga/59/hl60\\_plenarymeeting.html](http://www.un.org/ga/59/hl60_plenarymeeting.html)